

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg

Holbergsgade 6
DK-1057 København K

T +45 7226 9000
F +45 7226 9001
M sum@sum.dk
W sum.dk

Dato: 06. juli 2016
Enhed: Sygehuspolitik
Sagsbeh.: DEPRSS
Sagsnr.: 1600718
Dok. nr.: 88044

Orientering om ministeriets fortolkning af reglerne for udlevering af aborterede fostre og Etisk Råds udtalelse om behovet for retningslinjer for håndtering af aborterede fostre.

Til udvalgets orientering har ministeriet den 10. maj 2016 informeret Region Syddanmark og Danske Regioner om ministeriets fortolkning af reglerne for udlevering af aborterede fostre.

Baggrund

Region Syddanmark henvendte sig til ministeriet i februar 2014 og anmodede om en redegørelse for reglerne for udlevering af aborterede fostre før uge 22.

Baggrunden for Region Syddanmarks henvendelse er en konkret sag fra Odense Universitetshospital.

Sundhedsloven - udlevering af aborterede fostre

Ministeriet er på baggrund af henvendelsen fra Region Syddanmark blevet opmærksom på, at der har været tvivl om hjemmelsgrundlaget for udlevering af aborterede fostre før uge 22.

I sundhedsloven er der udtrykkeligt taget stilling til håndtering af dødfødte¹ børn/fostre, jf. sundhedslovens § 189, og børn/fostre der har vist livstegn efter fødslen (levendefødte²), jf. sundhedslovens afsnit XIII ligsyn og obduktion.

I sundhedslovens bestemmelser om svangerskabsafbrydelse §§ 92-103 eller i sundhedsloven i øvrigt er håndtering, herunder udlevering, af aborterede³ fostre før uge 22 ikke direkte reguleret.

Det er dog ministeriets fortolkning, at hjemmelsgrundlaget for udlevering af et aborterede fostre skal vurderes i henhold til sundhedslovens § 34.

Sundhedslovens § 34 omhandler patientens ret til udlevering af biologisk materiale, som en patient har afgivet i forbindelse med behandling. Udleveringen er afhængig af, at den pågældende patient kan godtgøre en særlig interesse heri. Den særlige in-

¹ Et barn/foster, der ikke viser livstegn efter det er født eller fremhjulpet *efter* svangerskabsuge 22.

² Et barn/foster, der viser livstegn efter det er født eller fremhjulpet. Dette gælder, uanset om barnet er kommet til verden før eller efter svangerskabsuge 22.

³ Et barn/foster, der ikke viser livstegn efter det er født eller fremhjulpet *før* svangerskabsuge 22.

teresse, som en patient skal godtgøre for at få udleveret biologisk materiale, jf. sundhedslovens § 34, kan være begrundet i religiøse forhold (fx nedgravning) eller ønsket om behandling andetsteds, hvor det biologiske materiale kan have interesse.

Ved biologisk materiale forstås ikke alene blod- og vævsprøver, men også hele organer, amputerede lemmer, større eller mindre kropsdele. Det vurderes, at abortmaterialet ikke adskiller sig fra kvindens øvrige biologiske materiale, og at det derfor må betragtes som en del af kvinden.

Et abortindgreb, der udføres på sygehuset, er omfattet af behandlingsbegrebet, jf. sundhedslovens § 5.

Ministeriet vurderer derfor, at et aborteret foster må anses som en del af kvindens biologiske materiale og derfor skal behandles i henhold til sundhedsloven § 34 om udlevering af biologisk materiale.

Uklarheden vedr. hjemmelsgrundlaget for udlevering af aborterede fostre skyldes, at det eksplicit fremgår af lovbemærkningerne til sundhedslovens afsnit om svangerskabsafbrydelse og forsterreduktion, at reglerne om ret til udlevering af biologisk materiale til patienter, der kan godtgøre en særlig interesse (SL § 34), ikke finder anvendelse i relation til svangerskabsafbrydelse og forsterreduktion.

Bemærkningerne til sundhedsloven i forhold til svangerskabsafbrydelse kunne tolkes således, at biologisk materiale, der afgives i forbindelse med svangerskabsafbrydelse, *ikke* må udleveres, og at de grundlæggende regler om selvbestemmelse over biologisk materiale ikke gør sig gældende for kvinder, der får foretaget svangerskabsafbrydelse.

Der ville således være tale om en fravigelse af sundhedslovens grundlæggende regler og generelle principper om patientens ret til selvbestemmelse, herunder selvbestemmelse over biologisk materiale.

Fravigelse af grundlæggende retlige regler på et område kræver klar lovhjemmel. Lovbemærkninger udgør ikke en klar lovhjemmel, hvorfor en fravigelse af bestemmelsen om udlevering af biologisk materiale ikke kan ske i lovbemærkningerne.

Løsning

Ministeriets fortolkning af lovgivningen vil blive præciseret, når andre i denne sammenhæng relevante bestemmelser skal ændres, så retstillingen vedr. retten til at få udleveret aborterede fostre bliver klar i loven.

I mellemtiden har ministeriet i brev af 10. maj 2016 til Region Syddanmark redegjort for ministeriets fortolkning af reglerne, herunder hjemmelsgrundlaget for udlevering af aborterede fostre. Brevet er ligeledes sendt til Danske Regioner.

Etisk Råds udtalelse

I 2011 afgav Det Etske Råd en udtalelse om behovet for fælles retningslinjer for sygehusenes og lægernes rutiner for håndtering af aborterede fostre og inddragelse af forældre.

Her anbefaler Det Etske Råd bl.a. at der indføres fælles retningslinjer for, hvordan sygehuse og læger må håndtere aborterede fostre før uge 22.

Regionerne har ikke efterspurgt fælles retningslinjer for håndtering af aborterede fostre. Endvidere fremgår det af sundhedsloven, hvordan patienten skal informeres om sine patientrettigheder. Hvis der laves særlige retningslinjer for information om udlevering af aborterede fostre, vil dette således være et særligt tiltag i forhold til de øvrige patientrettigheder, som er reguleret i sundhedsloven.

Ministeriet vurderer derfor, at det på nuværende tidspunkt er tilstrækkeligt, at lovhjemmelen for udlevering af aborterede fostre præciseres.

Hvis regionerne – eller andre relevante aktører - på et senere tidspunkt efterspørger retningslinjer på området, vil ministeriet igen overveje, om der bør udarbejdes retningslinjer.

Med venlig hilsen

Sophie Løhde